

Grondstoffenvisie 2017-2021

Van afval naar grondstof

**Realisatie en Beheer
30 september 2016**

Inhoudsopgave

1. Inleiding	5
2. Beleidsuitgangspunten	7
2.1 VANG programma	7
2.2 Ladder van Lansink	7
2.3 Afvalconferentie.....	8
2.4 Speelveld gemeente Amstelveen.....	9
3. Waar staan we nu?	10
3.1 Benchmark huishoudelijk afval	10
3.2 Afvalsorteeranalyse.....	12
3.3 Afvalinzamelresultaten	13
3.4 Stadspeiling	14
4. Grondstoffenvisie.....	15
4.1 Formulering Grondstoffenvisie	15
4.2 Afvalverwerking.....	16
4.3 Afvalinzameling: omgekeerd inzamelen	17
4.4 Grondstoffenbewustwording	18
5. Maatregelen naar een duurzame afvalinzameling	20
5.1 PMD inzameling met minicontainers bij de laagbouw	20
5.2 PMD inzameling met ondergrondse containers bij de hoogbouw	21
5.3 GFT inzameling intensiveren bij laagbouw	22
5.4 GFT inzameling bij hoogbouw	23
5.5 Restafval in ondergrondse wijkcontainers.....	23
5.6 Papierafvalpreventie.....	24
6. Financiën	26
7. Conclusie.....	27

Bijlagen

1. Amendement 'Verbetering afvalscheiding hoogbouw'	31
2. Terugblik Afvalconferentie	33
3. Afvalsorteeranalyse 2016	35
4. Huishoudelijk afval naar fractie 2015	37
5. Evaluatie pilot PMD-inzameling hoogbouw	39

1. Inleiding

Duurzaamheid is het sleutelwoord in deze grondstoffenvisie: Het voorkomen van afval en het zo veel mogelijk gescheiden inzamelen en verwerken van waardevolle grondstoffenstromen. Maar het betekent ook het op de lange termijn kunnen garanderen van een goede kwaliteit van dienstverlening aan de inwoners van Amstelveen tegen een betaalbare prijs.

Deze grondstoffenvisie richt zich op huishoudelijke grondstoffen. Hieronder verstaan we al het afval dat afkomstig is van Amstelveense huishoudens. Het Rijk heeft in het "VANG-programma" (VANG staat voor "Van Afval Naar Grondstof") de doelstelling opgenomen om in 2020 75% van al de in Nederland ingezamelde huishoudelijke grondstoffen te hergebruiken en de hoeveelheid restafval te reduceren tot 100 kilo restafval per persoon per jaar. Deze landelijke doelstelling stond centraal tijdens de Afvalconferentie "Afval = Grondstof" voor raads- en collegeleden uit Amstelveen en Aalsmeer op 5 oktober 2015. Afval is een grondstof voor nieuwe producten.

Voor gemeenten met relatief veel hoogbouw zoals Amstelveen, is de landelijke doelstelling moeilijker te realiseren dan voor gemeenten met weinig hoogbouw. Dit komt onder andere door beperktere opslagcapaciteit voor grondstoffen in de woning en minder sociale controle. Amstelveen maakt gebruik van de landelijke benchmark om haar prestaties te vergelijken met gemeenten in een vergelijkbare stedelijkheidsklasse, met een vergelijkbaar percentage hoogbouw. Uit deze benchmark blijkt dat Amstelveen op bijna alle gebieden beter scoort dan vergelijkbare gemeenten: afvalscheiding, kosten en dienstverlening (zie de analyse van de Benchmark op hoofdlijnen in paragraaf 3.1). De prestaties van Amstelveen worden in deze visie nader belicht. Hoeveel grondstoffen worden er in Amstelveen gescheiden ingezameld? Wat zijn de kosten van de inzameling- en verwerking? Hoe is het inzamelsysteem ingericht? Wat is de mate van dienstverlening op de verschillende grondstoffen?

In de raadsvergadering van 13 juli 2016 is een amendement aangenomen om de afvalscheiding bij de hoogbouw te verbeteren (zie bijlage 1). *“Dit kan een belangrijke impuls geven aan het duurzaamheidsbeleid van de gemeente en de transitie naar een circulaire economie”*. De Grondstoffenvisie reageert op deze motie door maatregelen voor te stellen om het de hoogbouwbewoners makkelijker te maken hun grondstoffen gescheiden aan te bieden. Hierdoor zal het afvalscheidingspercentage bij de hoogbouw naar verwachting aanzienlijk verbeteren.

Uit de voorbeelden van andere gemeenten die zichzelf presenteerden tijdens de Afvalconferentie voor raads- en collegeleden bleek dat het van belang is om met een samenhangend plan te werken, en niet met diverse ‘losse’ maatregelen’. Vandaar dat het college aan de raad heeft voorgesteld allereerst een Grondstoffenvisie te formuleren (zie bijlage 2 Terugblik Afvalconferentie). Deze Grondstoffenvisie stelt een ambitieniveau voor op basis van het vorige Afvalplan 2010-2015, landelijke richtlijnen en onderzoeken, zoals de afvalsorteeranalyses en de landelijke benchmark afvalscheiding. De uitgangspunten om tot het ambitieniveau te komen zoeken naar een balans in milieurendement, kosten en dienstverlening. Vervolgens worden realistische maatregelen die passen bij de gemeente Amstelveen gepresenteerd om de visie in de praktijk vorm te geven. De visie zal na vaststelling door de gemeenteraad worden uitgewerkt in een Grondstoffenplan, waarbij ook de nodige aandacht aan communicatie naar de inwoners wordt gegeven.

2. Beleidsuitgangspunten

Het belang van afvalscheiding heeft de laatste jaren een grotere rol gekregen. Dit is mede ingegeven door veranderingen in de landelijke wetgeving die steeds meer nadruk leggen op de transitie naar een circulaire economie, waarbij afval wordt gezien als een grondstof voor nieuwe producten.

2.1 VANG programma

Leidend bij de gescheiden inzameling van afval zijn de kaders van het Landelijke VANG-programma. Dit programma is opgesteld in een samenwerkingsverband tussen het Ministerie van Infrastructuur en Milieu, de VNG, de NVRD (Koninklijke Vereniging voor Afval en Reinigingsmanagement) en Rijkswaterstaat. Het heeft tot doel gemeenten te stimuleren om stappen te zetten naar een circulaire economie. Naast afvalscheiding zijn afvalpreventie en het sluiten van grondstofketens belangrijke speerpunten.

De landelijke VANG-doelstelling is 75% afvalscheiding en 100 kilo restafval per inwoner in 2020.

2.2 Ladder van Lansink

De basis voor ons gemeentelijk beleid, en ook het landelijk beleid, ligt nog steeds in de ladder van Lansink¹. Afvalpreventie heeft de hoogste prioriteit gevolgd door hergebruik en recycling. Bij hergebruik wordt een voorwerp opnieuw gebruikt, al dan niet voor een ander doel. Bij recycling wordt een grondstof (afvalstof) omgezet in een nieuw product.

Figuur 1: Ladder van Lansink

¹ Deze standaard is genoemd naar de Nederlandse politicus Ad Lansink, die in 1979 in de Tweede Kamer een motie voor deze werkwijze indiende.

Het grondstoffenbeleid is erop gericht prioriteit te geven aan de meest duurzame verwerkingswijzen. Deze staan bovenaan de ladder. Het beleid van de gemeenten moet erop gericht zijn zo veel mogelijk grondstoffen de Ladder van Lansink te laten 'beklimmen'. Dit betekent dat voor iedere grondstof onderzocht wordt of een bepaalde stap gerealiseerd kan worden. Pas indien dit niet het geval is zal een volgende, lagere stap in aanmerking komen.

2.3 Afvalconferentie

Op 5 oktober 2015 namen zo'n 40 raadsleden en collegeleden van Amstelveen en Aalsmeer deel aan de Afvalconferentie bij het innovatieve bedrijf Celieplant in Aalsmeer. Onder het motto 'Afval is Grondstof' werden de deelnemers geïnformeerd over landelijke ontwikkelingen en mogelijkheden voor Amstelveen en Aalsmeer om te komen tot meer (afval)hergebruik aan de hand van presentaties van deskundigen in het vakgebied. Er was ook tijd ingeruimd voor verdiepende discussies over de rol van de gemeente om de landelijke doelstelling van meer hergebruik van huishoudelijk afval te bereiken. In bijlage 2 staat een terugblik op de Afvalconferentie met daarin een korte samenvatting van de verschillende sessies.

Voor Amstelveen is het van belang dat het college allereerst een nieuwe visie formuleert: waar wil Amstelveen de komende vijf jaar heen met het grondstoffenbeleid? In deze Grondstoffenvisie wordt hier invulling aan gegeven. Een belangrijke boodschap voor Amstelveen vanuit de sprekers op de conferentie was om één geheel van het grondstoffenbeleid te maken en de verschillende maatregelen op elkaar af te stemmen. Gemeenten kunnen hierbij van elkaar leren; vrijwel alle inzamelsystemen zijn elders uitgetest.

Dienstverlening blijft belangrijk bij de keuze van het inzamelsysteem: het moet makkelijk zijn grondstoffen gescheiden aan te bieden. Een hoge dienstverlening op grondstoffen leidt bijvoorbeeld tot een beter afvalscheidingsgedrag. Bewoners moeten herhaaldelijk actief geïnformeerd worden over het belang van afvalscheiding, zodat zij ook het nut van hun inspanningen om grondstoffen gescheiden aan te bieden inzien.

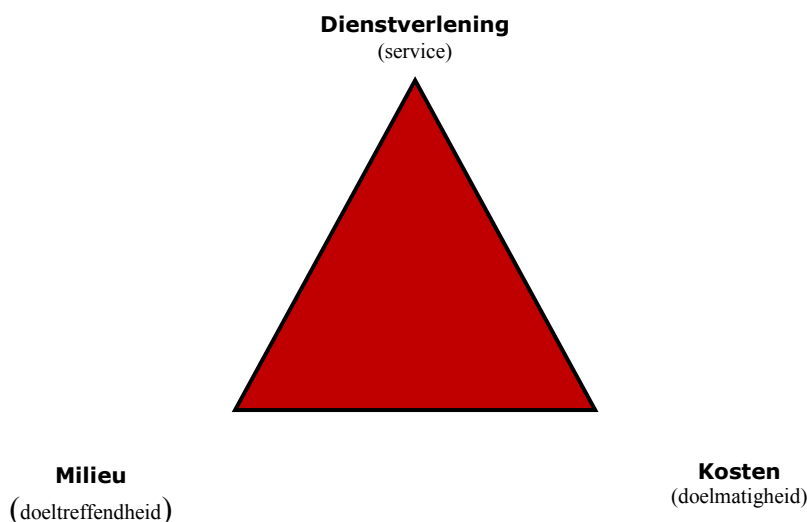

2.4 Speelveld gemeente Amstelveen

Het gemeentelijk grondstoffenbeleid wordt voor een groot deel bepaald door de landelijke wet- en regelgeving. De gemeentelijke speelruimte ligt in de wijze waarop de inzameling en verwerking georganiseerd wordt. Het beleid is vertaald in de Afvalstoffenverordening 2015, waarin onder andere staat welke grondstoffen de inwoners gescheiden moeten aanbieden aan de inzameldienst. De gemeente kan hierop handhaven. Bij de vaststelling van een nieuw Grondstoffenbeleid zal de Afvalstoffenverordening aangepast worden.

Om grondstoffen her te gebruiken is een goede scheiding van de grondstoffen door de inwoners belangrijk. Het inzamelsysteem in Amstelveen zal zo ingericht moeten worden dat het past bij de gemeente (de inrichting van de openbare ruimte, het serviceniveau, de overige voorzieningen) en het de inwoners stimuleert grondstoffen gescheiden aan te bieden. Hierbij is er een balans tussen het milieu, de dienstverlening en de kosten.

Figuur 2: Keuze-driehoek

Milieu:	In welke mate worden de doelstellingen op het gebied van afvalscheiding gerealiseerd?
Dienstverlening:	Welk dienstverleningspakket wordt aan inwoners aangeboden en welke perceptie heeft de inwoner daarbij?
Kosten:	Welke kosten worden gemaakt voor het aanbieden en in stand houden van de dienstverlening en het behalen van het afvalscheidingsniveau?

3. Waar staan we nu?

De gemeente Amstelveen houdt goed bij wat haar prestaties zijn op het gebied van de huishoudelijke afvalinzameling. Dit gebeurt door deelname aan de landelijke benchmark afvalinzameling, onderzoek naar de samenstelling van het huishoudelijk restafval en monitoring van de maandelijkse inzamelresultaten. Aan de hand van de uitkomsten van de Stadspeiling onder Amstelveners en de meldingen die binnenkomen is er inzicht in de ervaringen van de inwoners met het inzamelsysteem.

3.1 Benchmark huishoudelijk afval

De gemeente Amstelveen neemt jaarlijks deel aan de landelijke benchmark afvalscheiding. In de benchmark worden de prestaties van verschillende gemeenten beoordeeld op de driehoek: milieu, dienstverlening, kosten en regievaardigheden. Regievaardigheden zijn nieuw toegevoegd aan de benchmark en hebben vooral te maken met de mate van communicatie met de inwoners. In dit hoofdstuk analyseren we de uitkomsten van de meest actuele benchmark die in 2015 gehouden is. Het peiljaar is 2014.

De prestaties van Amstelveen zijn vergeleken met de prestaties van gemeenten uit dezelfde stedelijkheidsklasse. Amstelveen is ingedeeld in stedelijkheidsklasse A: gemeenten met 50-100% hoogbouw. Door de indeling in stedelijkheidsklassen verkrijgen de deelnemende gemeenten een realistisch beeld van hun prestaties op afvalgebied. Stedelijke gemeenten met veel hoogbouw, zoals Amstelveen, scoren namelijk minder goed op milieuprestaties dan gemeenten met weinig hoogbouw zoals Aalsmeer.

Door de benchmark heeft de gemeente een aardig beeld gekregen van haar prestaties.

Tabel 1: Kernprestaties Benchmark 2015

	Amstelveen 2014	Benchmark KLASSE A	Amstelveen t.o.v. KLASSE A
Milieu			
Hoeveelheid restafval (kg/ inw)	213	276	●
Afvalscheiding%	52%	37%	●
Kosten			
Totale afvalbeheerkosten (€ / aansluiting)	€ 140	€ 189	●
Dienstverlening			
Omvang dienstverlening (score)	290	273	●
Regievaardigheden			
Score regievaardigheden	14	17	●

Uit deze benchmark blijkt dat Amstelveen op bijna alle prestatiegebieden beter scoort dan vergelijkbare gemeenten. Het afvalscheidingspercentage lag in 2014 op 52%. Dit is hoger dan het benchmarkgemiddelde van 37%. Hierbij hoort wel de opmerking dat Amstelveen, die net in stedelijkheidsklasse A valt met 52% hoogbouw, vergeleken wordt met zeer stedelijke gemeenten zoals Amsterdam (89%), De Haag (72%) en Rotterdam (64%).

De regievaardigheden worden verbeterd door beter te communiceren en (pilot)projecten met inwoners te doen (zie paragraaf 4.4). Inmiddels is er al op initiatief van een inwoners een pilot gestart met de PMD-inzameling bij de hoogbouw (zie paragraaf 4.3 en bijlage 5).

Analyse op hoofdlijnen (Uit: NVRD Benchmark 2015, peiljaar 2014)

Op hoofdlijnen

Op drie van de vier prestatiegebieden doet Amstelveen het beter dan de benchmark (KLASSE A): milieu, kosten, dienstverlening.

Milieuprestaties

Met 213 kg per inwoner heeft Amstelveen minder restafval dan gemiddeld (=276 kg/inw). De best presterende in KLASSE A heeft 206 kg/inw. Het scheidingspercentage (incl. puin en grond) van Amstelveen bedraagt 52% en is hoger dan gemiddeld. Er wordt nog niet voldaan aan de landelijke doelstelling van 75%.

Het fijn huishoudelijk afval wordt goed gescheiden: 41% t.o.v. 30% gemiddeld. Dit is met name te danken aan goede scheiding van gft, papier, kunststof verpakkingen, glas, textiel. Mogelijkheden om de hoeveelheid restafval verder te reduceren liggen bij de afvalstromen gft. Hiervan zit nog relatief veel in het restafval.

Het grof huishoudelijk afval wordt eveneens goed gescheiden: 94% t.o.v. 66% gemiddeld. De hoeveelheid grof restafval (incl. verbouwingsrestafval) van Amstelveen bedraagt 6 kg per inwoner en is lager dan gemiddeld. Daarmee is Amstelveen de best-presterende gemeente in KLASSE A. De nascheiding van grof restafval levert bij Amstelveen een aanzienlijke bijdrage in de totale scheiding van grof huishoudelijk afval.

Kostenprestaties

Met € 140,- per aansluiting zijn de totale afvalbeheerkosten van Amstelveen lager dan gemiddeld. Een grote kostencomponent in de afvalbeheerkosten zijn de inzamelkosten (38% van de totale kosten). Met € 53,- per aansluiting aan directe inzamelkosten is Amstelveen goedkoper dan de andere gemeenten in KLASSE A (gemiddelde is € 92,- per aansl.).

De verwerkingskosten per aansluiting van Amstelveen zijn over het algemeen lager dan gemiddeld. De verwerkingskosten per aansluiting zijn een resultante van de hoeveelheid afval die wordt afgevoerd en de tarieven die er voor betaald moeten worden (of opbrengsten die worden verkregen). De totale indirecte kosten (communicatie, beleid, handhaving, perceptiekosten, overhead, etc.) bedragen € 63,- per aansluiting en zijn hoger dan gemiddeld (= € 49,- per aansl.).

Dienstverlening

De omvang en intensiteit van de dienstverlening die de gemeente biedt aan de burgers wordt in deze benchmark uitgedrukt in een dienstverleningscore. Voor Amstelveen is deze hoger dan gemiddeld. De dienstverlening ten aanzien van de inzameling van grondstoffen is hoger dan dat van andere gemeenten in KLASSE A. Voor (grof) restafval is de dienstverlening lager dan gemiddeld. Een lage dienstverlening voor (grof) restafval hoeft overigens niet per definitie slecht te zijn. Het bevordert de afvalscheiding. De milieustraat levert een gemiddeld dienstverleningsniveau.

Vaardigheden

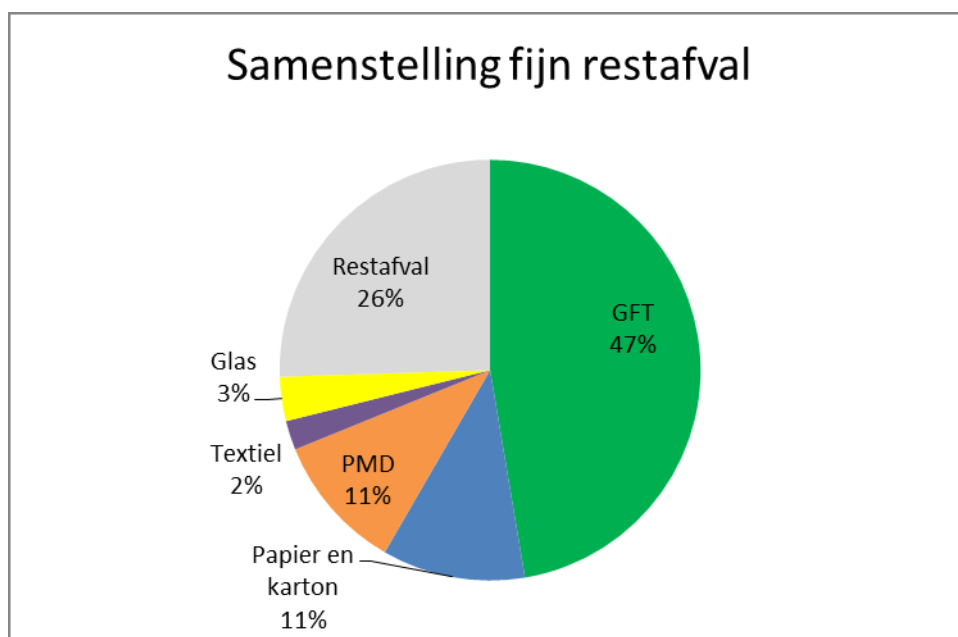
Op regievaardigheden scoort Amstelveen over het algemeen ondergemiddeld.

3.2 Afvalsorteeranalyse

Aanvullend aan de benchmark laat de gemeente Amstelveen om het jaar het restafval uitsorteren. Hiermee wordt inzicht verkregen in de samenstelling van het afval dat nog ongescheiden wordt aangeboden door de inwoners. In bijlage 3 is een samenvatting van de rapportage weergegeven.

Grafiek 1: Samenstelling fijn huishoudelijk restafval

In bovenstaande grafiek is de samenstelling van het fijn huishoudelijk restafval in 2016 aangegeven. De grafiek laat zien dat de meeste winst te behalen valt bij een betere scheiding van de fracties GFT, papier en PMD. Voor deze afvalstromen zullen maatregelen genomen moeten worden om tot hoger percentage hergebruik te komen.

3.3 Afvalinzamelresultaten

Het inzamelsysteem voor huishoudelijk afval van de gemeente Amstelveen kan onderverdeeld worden in een haal- en een brengsysteem. Onder het haalsysteem vallen alle afvalsoorten die aan huis ingezameld worden.

Haalsysteem

Bewoners hebben de beschikking over verschillende containers.

De laagbouwbewoners hebben de beschikking over:

- een restafvalcontainer die om de week geleegd wordt (180 liter);
- een GFT container die om de week geleegd wordt (180 liter);
- een papiercontainer die eens per vier weken geleegd wordt (180 liter).

De hoogbouwbewoners hebben de beschikking over:

- een ondergrondse restafvalcontainer voor het hele complex;
- een ondergrondse papiercontainer vanaf 60 aansluitingen.

Grof afval wordt op afspraak opgehaald door de gemeente tegen betaling² of door het Kringloopbedrijf De Boemerang als het herbruikbare goederen betreft. Klein Chemisch Afval (KCA) wordt op afspraak door de gemeente aan huis afgehaald in de grijze milieubox.

Brengsysteem

Alle bewoners kunnen gebruik maken van wijkcontainers voor de volgende afvalsoorten:

- plastic verpakkingen, metalen verpakkingen (blik) en drankkartons (PMD);
- glas;
- papier en karton;
- textiel.

Voor de inzameling van glas en PMD wordt gebruik gemaakt van zowel bovengrondse als ondergrondse containers. Textiel zamelt Sympany³ in met eigen ondergrondse containers.

De nieuwbouwwijken van Amstelveen zijn en worden in tegenstelling tot de andere wijken in Amstelveen voorzien van ondergrondse containers voor restafval bij de laagbouw conform het raadsbesluit van 13 januari 2006. Aan huis kunnen de laagbouwbewoners hun GFT en papier in een aparte minicontainer kwijt. Deze wijken lopen hiermee voor een groot deel vooruit op hoe de inzameling er in de toekomst in heel Amstelveen uit kan zien.

² Het tarief in 2016 voor het laten ophalen van grof afval bedraagt € 13,96 voorrijdkosten en € 8,30 per m³.

³ Humana en KICI zijn in 2015 gefuseerd onder de nieuwe naam Sympany.

Op het Afvalbrenghstation kunnen inwoners terecht met grof afval en speciaal afval zoals elektrische apparaten en klein chemisch afval. Deze afvalstromen worden zoveel mogelijk gescheiden verzameld en duurzaam verwerkt. Zo zijn bijvoorbeeld in januari 2015 de matrassen als aparte stroom toegevoegd. Deze worden bijna geheel hergebruikt aangezien zij waardevolle grondstoffen omvatten (katoen, metaal, polyether etc.).

Inzamelresultaten

De gemeente Amstelveen registreert maandelijks de hoeveelheden van de verschillende fracties grondstoffen die worden ingezameld. In bijlage 4 staan de inzamelresultaten van 2015 weergegeven. Er wordt relatief nog veel restafval per inwoner ingezameld. De hoeveelheid restafval is toegenomen van 18.101 ton in 2014 naar 18.203 ton in 2015. Dit komt neer op 209 kilo restafval per inwoner in 2015.

Het afvalscheidingspercentage lag in 2015 op 51%. Dit is vrijwel gelijk gebleven ten opzichte van 2014 en 2013. Vanaf de invoering het Afvalplan 2010-2015 is het afvalscheidingspercentage toegenomen met 9% (42% in 2009). Dit heeft met name te maken met:

- De verlaging van de inzamelfrequentie van restafval van wekelijks naar om de week bij de laagbouw.
- De verdubbeling van de plastic inzameling van eens per vier weken naar eens per twee weken bij de laag- en hoogbouw.
- De invoering van papierinzameling aan huis met 180 liter containers bij de laagbouw.

3.4 Stadspeiling

Uit de reacties van de inwoners op de vragenlijsten in de Stadspeiling van 2015 blijkt dat de belangrijkste soorten grondstoffen die gescheiden aangeboden worden zijn: papier, glas, batterijen, PMD, GFT en textiel. Dit lijkt tegenstrijdig. Uit de (rest)afvalsorteeranalyses blijkt namelijk dat er nog relatief veel papier, GFT en PMD in het aangeboden restafval aanwezig is.

In het algemeen scheiden inwoners van de laagbouw vaker grondstoffen dan bewoners van hoogbouw. 59% van de inwoners vindt dat hij/zij de grondstoffen al optimaal scheiden. Als belangrijkste reden om grondstoffen niet optimaal te scheiden wordt teveel gedoe genoemd of de afvalcontainers zijn te ver verwijderd van hun huis.

61% van de Amstelveeners denkt dat al de gescheiden ingezamelde grondstoffen gescheiden worden verwerkt. Dit betekent dus dat maar liefst een 39% van de inwoners twijfels heeft of de gescheiden ingezamelde fracties ook wel gescheiden worden verwerkt. Positief is dat meer mensen beseffen dat gescheiden inzameling ook gescheiden verwerking betekent, ten opzichte van de vorige peiling in 2013. In de peiling van 2013 had 59% twijfels.

Uit bovengenoemde bronnen blijkt dat op de gebieden van dienstverlening, kosten en milieu voor Amstelveen nog een verbeterslag te maken is.

4. Grondstoffenvisie

Een grondstoffenvisie vertaalt de ambities naar de toekomst. Bij het definiëren van een grondstoffenvisie is de bewustwording van de omgeving belangrijk. Afval gaat iedereen aan. Inwoners zijn er dagelijks mee in aanraking, afval komt terug in het milieu, maar ook de technologische ontwikkelingen om inzamelsystemen en verwerkingsmethoden te verbeteren staan niet stil. Aan de gemeente Amstelveen is nu de vraag welke positie zij wil innemen in deze omgeving (met in het achterhoofd de eerder genoemde driehoek van milieu, dienstverlening en kosten).

In 2010 heeft de gemeente zich met de vaststelling van het 'Afvalplan 2010-2015' tot doel gesteld om de milieucomponent van de inzamelmethode te verbeteren. De doelstelling was 55% afvalscheiding in 2015. Deze doelstelling is helaas niet gehaald in 2015, maar er is wel een grote stap gemaakt van 42% afvalscheiding in 2009 naar 51% in 2015. De ambitie om de afvalscheidingsresultaten te verbeteren blijft overeind.

4.1 Formulering Grondstoffenvisie

De grondstoffenvisie is als volgt geformuleerd:

De gemeente Amstelveen pakt kansen voor duurzame ontwikkeling aan. Dit geeft zij concreet vorm door in de afvalinzameling- en verwerking te streven naar een hergebruik van 75% van het huishoudelijk afval en het terugbrengen van de hoeveelheid restafval naar 100 kilo per inwoner per jaar in 2021 (de looptijd van de visie is 2017-2021). Dit is in lijn met het landelijke programma 'Van Afval Naar Grondstof'. De dienstverlening heeft zij hierbij hoog in het vaandel. Het inzamelsysteem is zo ingericht dat inwoners gestimuleerd worden grondstoffen goed gescheiden aan te bieden. Daarnaast zijn Amstelveners zich bewust van het nut van afvalscheiding: afval is een grondstof voor nieuwe producten. De afvalinzameling en -verwerking worden tegen zo laag mogelijke kosten uitgevoerd met een zo hoog mogelijk milieurendement.

Wanneer de doelstelling van 75% afvalscheiding en 100 kilo restafval per inwoners per jaar gehaald wordt voldoet Amstelveen aan de landelijke richtlijn. Aangezien Amstelveen duurzaamheid hoog in het vaandel heeft wil zij voldoen aan deze landelijke doelstelling voor afvalscheiding in Nederland. Een afvalscheidingsniveau van 75% in 2021 is haalbaar voor Amstelveen wanneer de inzamelmethode op punten wordt gewijzigd. Diverse gemeenten behalen nu al ruim het resultaat van 75% afvalscheiding.

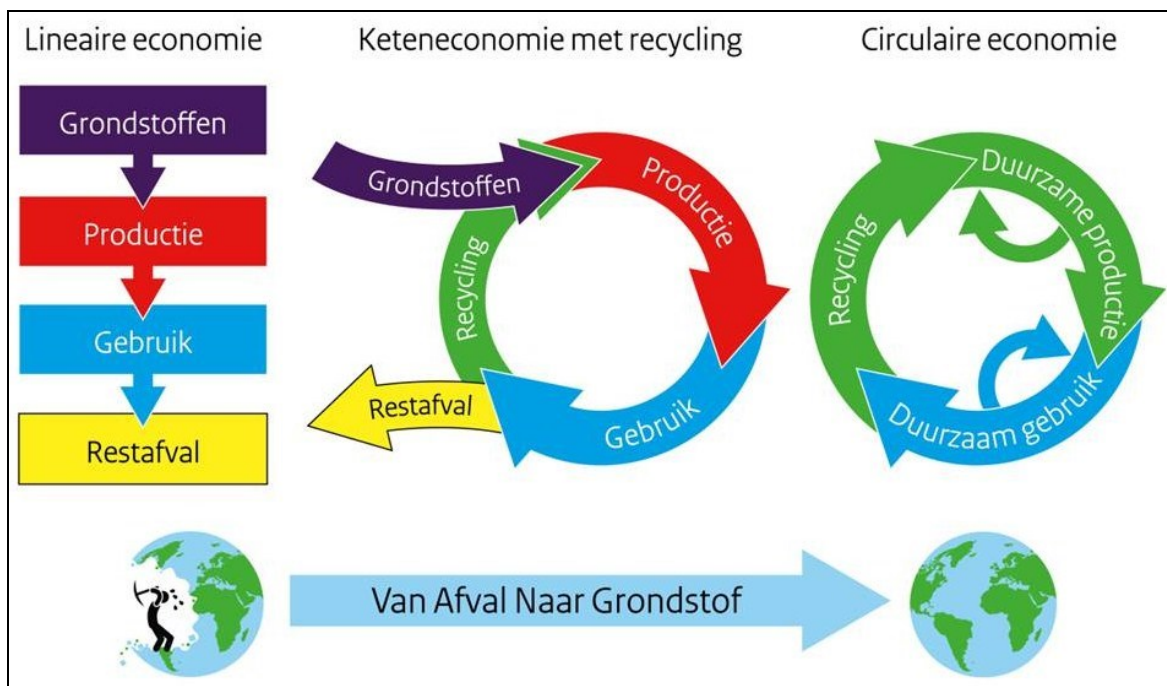

Het verbeteren van de afvalscheidingsresultaten gebeurt door de inwoners: zij leveren hun grondstoffen beter gescheiden aan. Het is aan de gemeente om de dienstverlening zodanig in te richten dat bewoners gestimuleerd worden mee te werken aan een betere afvalscheiding. Daarbij dienen dienstverlening en kosten in verhouding te zijn. Immers, de kosten voor de afvalinzameling en -verwerking worden direct aan de inwoners doorberekend in de afvalstoffenheffing. Het is belangrijk om regelmatig de mening van de inwoners te peilen en om klachten en suggesties van bewoners mee te nemen in de keuze voor een bepaalde inzamelmethodiek.

4.2 Afvalverwerking

De ladder van Lansink (zie paragraaf 2.2) is leidend bij de afvalverwerking. Afvalpreventie staat hierbij voorop, gevolgd door afvalverwerking met een zo hoogwaardig mogelijk hergebruik. Er wordt steeds meer toegewerkt naar een circulaire economie. In de circulaire economie worden producten en materialen hergebruikt en behouden grondstoffen hun waarde.

Figuur 3: Circulaire economie

Er is een nieuwe tijd aangebroken voor de afvalverwerkingsindustrie. Door het besef dat grondstoffen steeds schaarser worden en de hoge energiekosten in de afgelopen jaren zijn de ontwikkelingen op het gebied van afvalverwerking in een stroomversnelling gekomen. Afval wordt steeds meer gezien als een grondstof voor de productie van nieuwe producten. Vanaf 2015 zijn gemeenten bijvoorbeeld massaal overgegaan tot het gescheiden inzamelen PMD-afval.

In de 'Raamovereenkomst Verpakkingen 2013-2022' heeft de zogenaamde 'producentenverantwoordelijkheid' een plek gekregen. Dit houdt in dat producenten (en importeurs) mede verantwoordelijk zijn gemaakt voor het afvalbeheer van de producten die zij op de

Nederlandse markt hebben gebracht. Zij dragen financieel bij aan het Afvalfonds Verpakkingen. Uit dit fonds krijgen gemeenten vergoedingen voor onder andere het inzamelen van het PMD en worden ook zwerfafvalcampagnes bekostigd.

De sorteerinstallatie van SUEZ in Rotterdam, waar Amstelveense raads- en collegeleden in september 2016 een bezoek aan hebben gebracht, sorteert PMD . De installatie kan jaarlijks 30 miljoen kilo PMD verwerken. Van deze plastic verpakkingen worden weer nieuwe PET-flessen, fleecetruien en tuinmeubelen gemaakt. Drankkartons bestaan over het algemeen voor 75% uit karton, voor 21% uit kunststof en voor 4% uit aluminium. Deze onderdelen kunnen goed gerecycled worden. De laagjes zijn gemakkelijk van elkaar te scheiden en kunnen afzonderlijk worden hergebruikt. De papiervezels vormen weer ruwe grondstof voor andere papierproducten. Het aluminium wordt gebruikt voor het maken van bijvoorbeeld potten en pannen en van het kunststof maakt de afvalwerker plastic korrels voor nieuwe kunststofproducten. Van oud blik wordt weer nieuw blik gemaakt.

Een belangrijke stroom in het restafval zijn luiers (en incontinentiemateriaal) met jaarlijks 400 miljoen kilo in Nederland. Het is technisch mogelijk om luiers hoogwaardig te recycleren. Het kan worden verwerkt tot herbruikbare papierpulp, plastic en compost. Er wordt volop onderzoek gedaan naar de mogelijkheid om de recycling van luiers op te starten in Nederland. Hier zijn wel beleidsmaatregelen vanuit de landelijke overheid voor nodig aangezien het kostenplaatje niet past in het beeld van de huidige markt. Voor de komende jaren zal Amstelveen deze ontwikkelingen nauwlettend volgen en inspringen wanneer dat mogelijk is.

4.3 Afvalinzameling: omgekeerd inzamelen

Ook de wereld van afvalinzameling is continu in beweging. De laatste jaren is de techniek met sprongen vooruit gegaan, denk aan ondergrondse (pers)containers, diftarsystemen⁴ en nieuwe inzamelmethodieken. Het is belangrijk om deze ontwikkelingen nauwgezet te blijven volgen en in te stappen wanneer dit gunstig is.

Omgekeerd inzamelen is een beproefd concept dat de nadruk legt op het inzamelen van herbruikbare grondstoffen. Er is een hoogwaardige dienstverlening bij het aanbod van waardevolle grondstoffen als GFT, papier en plastic: huis-aan-huis inzameling door de afvalinzameldienst. Er is

⁴ Diftar staat voor tariefdifferentiatie, wat betekent dat de afvalstoffenheffing berekend wordt naar rato van het aanbod van een huishouden: de vervuiler betaalt. Dit kan op basis van hoeveel afval een inwoner aanbiedt en/of hoe vaak hij afval aanbiedt.

een laagwaardige dienstverlening op het gebied van restafval: inwoners brengen hun afval zelf naar wijkcontainers. Dit met het doel goed scheidingsgedrag te stimuleren. Deze methode is precies het omgekeerde beeld van wat het uitgangspunt is gemeenten met nog een traditioneel inzamelsysteem. Vandaar de naam 'omgekeerd inzamelen'. Dit concept is al in veel Nederlandse gemeenten doorgevoerd. Amstelveen heeft al een stap gezet door een verlaging van de service op restafval naar om de week inzamelen in plaats van wekelijks, en de inzameling van de grondstoffen PMD, papier en GFT aan huis bij de laagbouw.

Omgekeerd inzamelen zou ook in Amstelveen ingevoerd kunnen worden. De eerste stappen hiertoe zouden zijn om de dienstverlening op de waardevolle grondstoffen zoals GFT en PMD met name bij de hoogbouw te verhogen. Het aanbieden van GFT wordt ontmoedigd voor hoogbouwbewoners aangezien de collectieve containers in 2008 weggehaald zijn vanwege de vervuiling hierin. GFT kan alleen nog naar het Afvalbrengstation gebracht worden. Op aangegeven van een bewoner is de gemeente een pilot gestart met ondergrondse PMD inzameling in Randwijck bij Tiengemeten. Bewoners kunnen nu dagelijks hun PMD kwijt. Door de verhoging van de service bieden meer bewoners PMD gescheiden aan. Inmiddels zijn er meerdere verzoeken van bewoners elders gekomen voor een PMD container bij hoogbouw.

Tegelijkertijd kan de dienstverlening op restafval verlaagd worden. Momenteel geeft de gemeente veel service op restafval door het om de week aan huis in te zamelen. Met de invoering van een brengsysteem voor restafval met ondergrondse containers wordt het inzamelsysteem 'omgekeerd' en zullen grondstoffen beter gescheiden aangeboden en kunnen meer grondstoffen apart verwerkt worden. Dit is goed voor het verkleinen van de CO2 voetafdruk van Amstelveen, maar ook voor het omlaag brengen van de verwerkingskosten. Immers, grondstoffen leveren geld op (of de verwerkingskosten zijn aanzienlijk minder), terwijl verbranden bij het restafval geld kost. In het volgende hoofdstuk worden de verschillende te nemen maatregelen voor Amstelveen nader toegelicht.

4.4 Grondstoffenbewustwording

Uit de Stadspeiling van 2015 blijkt dat meer dan een derde deel van de inwoners denkt dat niet al het gescheiden ingezamelde afval gescheiden wordt verwerkt. Deze uitkomst is slecht voor het afvalscheidingsresultaat: Waarom afval scheiden als de gemeente het afval toch weer op een hoop gooit en gezamenlijk naar de vuilverbranding brengt? Er is dus een belangrijke taak weggelegd voor de gemeente om goed te communiceren over afvalverwerking en het belang van afvalscheiding.

Natuur- en Milieu-educatie

Educatie over het belang van afvalscheiding via de basisscholen vindt plaats via het Natuur- en Milieu-educatie aanbod (www.nmedichtbij.nl). Deze lessen worden aangeboden door het team Afvalinzameling in samenwerking met het team Natuur- en Milieu Educatie (NME) van de gemeente, met een rondleiding op het Afvalbrengh- en Overslagstation in Amstelveen. De lessen vergroten de bewustwording over het belang van hergebruik van afval op jonge leeftijd.

Communicatie

Vaste communicatie momenten zijn de verspreiding van de afvalkalender in december en de compostdag ieder jaar in april. Naast deze vaste communicatiestructuur zullen er tussendoor ook gemeentebrede communicatiecampagnes plaatsvinden om extra aandacht aan een bepaalde afvalstroom te geven. Deze nieuwe visie op afval zal ook goed naar de inwoners gecommuniceerd moeten worden: afval = grondstof. Immers, zij zijn degenen die afval goed gescheiden zullen moeten aanleveren om het percentage hergebruik van afval te verhogen in de hele gemeente Amstelveen. Afval is niet gewoon meer afval, maar het bestaat uit veel verschillende waardevolle componenten die weer als grondstof voor nieuwe producten kunnen dienen.

100-100-100 project

Amstelveen kan deelnemen aan het succesvolle landelijke project 100-100-100. Hierbij laten inwoners zien dat het mogelijk is veel minder restafval te produceren. Een groep van minimaal 100 Amstelveners zal proberen 100 dagen lang 100% zonder huishoudelijk afval leven. In dit project laten inwoners zien dat het mogelijk is om veel minder afval te produceren. Dit lukt door na te denken bij de aankoop van producten en de grondstoffen goed te scheiden. De gemeente is uiteraard erg benieuwd tegen welke drempels de deelnemers oplopen en in hoeverre zij de inwoners kan faciliteren.

Afvalles op het Afvaloverslag- en Afvalbrenghstation

5. Maatregelen naar een duurzame afvalinzameling

Amstelveen wil zich onderscheiden op het gebied van duurzaamheid. Indien Amstelveen de keuze maakt de landelijke doelstellingen op het gebied van afvalscheiding en hergebruik van afval te halen maakt zij ook werk van haar ambitie om een duurzame gemeente te zijn.

In 2015 werd 51% van de totale hoeveelheid ingezameld huishoudelijk afval hergebruikt. De totale hoeveelheid huishoudelijk afval in 2015 was 37.840 ton. Dit is gemiddeld 434 kilo afval per inwoner, waarvan 209 kilo restafval. De doelstelling van 75% hergebruik in 2022 komt, bij gelijkblijvende hoeveelheid huishoudelijk afval, neer op circa 28.380 ton hergebruik.

Het verhogen van het hergebruik naar 75% van het huishoudelijk afval vereist nieuwe methodieken in de afvalinzameling en afvalverwerking. Zoals bleek tijdens de Afvalconferentie van oktober 2015 is dit alleen mogelijk als het hele inzamelsysteem op elkaar afgestemd wordt en niet door 'losse' maatregelen. Daarnaast zal er doorlopend moeten worden gecommuniceerd over het belang van afvalscheiding.

Duurzaamheid houdt niet alleen in een betere afvalscheiding, maar ook het op de lange termijn kunnen garanderen van een hoogwaardige dienstverlening. In dit hoofdstuk worden concrete maatregelen voorgesteld om de visie daadwerkelijk vorm te geven. Deze maatregelen hebben te maken met omgekeerd inzamelen en het behouden van de beeldkwaliteit van de openbare ruimte. Bij alle maatregelen wordt de balans gezocht in de driehoek: milieu, dienstverlening en kosten.

5.1 PMD inzameling met minicontainers bij de laagbouw

PMD staat voor plastic- en metalen verpakkingen (blik) en drankenkartons. Sinds 2010 zamelt de gemeente Amstelveen plastic verpakkingen gescheiden in middels plastic zakken en een tweetal ondergrondse wijkcontainers bij winkelcentra, in Groenhof en Kostverlorenhof. De inzameling is uitgebreid met metalen verpakkingen en drankenkartons in november 2015. Het inzamelsysteem met de transparante plastic zakken is niet gewijzigd.

In 2015 is er circa 5 kilo PMD per inwoner ingezameld. Deze hoeveelheid zou omhoog moeten om een beter afvalscheidingsresultaat te verkrijgen. Dit correspondeert met de uitkomst van afvalsorteeranalyse: 11% van het restafval bestaat nog uit PMD, in volume is dit zelfs meer dan de helft. Inwoners deponeren dus nog veel PMD bij het restafval.

Het huidige inzamelsysteem heeft een forse verbetering om te komen tot betere resultaten in de PMD inzameling. Het voorstel is om de PMD inzameling makkelijker te maken voor de inwoners. Bij de laagbouw kan de restafvalcontainer omgebouwd worden voor een PMD-container. De verhoging van de dienstverlening is hierbij belangrijk; door een tweewekelijkse huis-aan-huis inzameling met minicontainers in te voeren voor PMD-afval krijgen bewoners de mogelijkheid om hun volumineuze

PMD in een eigen minicontainer op te slaan. Uit de inzamelcijfers van Nederlandse gemeenten blijkt dat er met een haalsysteem (inzameling aan huis) tot drie keer zoveel waardevolle grondstoffen worden ingezameld als met een brengsysteem (wegbrengen naar wijkcontainers). Een dergelijk systeem heeft als voordeel minder zwerfvuil in vergelijking met een haalsysteem met zakken. Enkele wijkcontainers voor PMD op strategische plekken zullen het inzamelsysteem aanvullen.

Het PMD gaat naar een sorteerinstallatie alvorens het afval verwerkt wordt tot nieuwe producten. De gemeente ontvangt van de landelijke overheid een vergoeding voor het ingezamelde plastic verpakkingsafval en de drankkartons. Daarnaast is er een opbrengst door de vermeden verbrandingskosten. De wijziging in de inzameling van het restafval wordt omschreven in paragraaf 5.5.

Aanvullend zal de gemeente het resterende PMD uit restafval laten nascheiden door het Afval Energie Bedrijf, waar het restafval verbrand wordt. Nascheiding wordt als aanvulling gezien op het 'bronscheidingsstelsel' (het gescheiden aanbieden van afval door inwoners). Brongescheiden PMD heeft namelijk een betere kwaliteit en kan hoogwaardiger gerecycled worden. Nascheiding alleen zal niet voldoende zijn om de afvalscheidingsdoelstelling te halen. Nascheiding en bronscheiding zullen parallel lopen om zo het maximale recyclingresultaat te behalen. Naar verwachting is de nascheidingsinstallatie eind 2017 operationeel. Andere afvalstromen kunnen technisch (nog) niet nagescheiden worden.

5.2 PMD inzameling met ondergrondse containers bij de hoogbouw

Voor hoogbouwbezoekers is het over het algemeen lastiger om PMD gescheiden aan te bieden. Dit komt door de kleinere behuizing met minder opslagcapaciteit voor met volumineuze PMD. Op verzoek van een bewoner is er in juli 2016 een pilot gestart om PMD in te zamelen met een ondergrondse container.

Eén van de ondergrondse restafvalcontainers bij Tiengemeten is omgebouwd tot een ondergrondse container voor PMD. Bewoners kunnen zeven dagen per week het PMD deponeren in de betreffende container. Door het afval goed te scheiden blijft er weinig restafval over en kunnen bewoners de grote afvalbak in de keuken gebruiken voor het PMD-afval.

In augustus is de proef geëvalueerd: de inzameling van PMD is toegenomen, ondanks de zomerperiode waarin diverse bewoners op vakantie waren. Bewoners hebben middels een vragenlijst aangegeven dat zij erg tevreden zijn met de PMD-container. Technisch gezien hebben zich geen problemen voorgedaan, bijvoorbeeld met verstoppingen of bij het inwerpen van de zakken.

In bijlage 5 vindt u de evaluatie van de pilot. Inmiddels zijn er diverse verzoeken bij de gemeente binnengekomen om de PMD inzameling bij de hoogbouw met een ondergrondse container te verzorgen.

Inwerpzuil PMD bij Tiengemeten in Randwijck.

5.3 GFT inzameling intensiveren bij laagbouw

Opvallend is de hoeveelheid GFT die nog in het restafval aangeboden wordt bij de laagbouw. Maar liefst 60% van het afval (in kg) bij de laagbouw dat in de restafvalcontainer wordt aangeboden bestaat uit GFT. Het GFT wordt voor hogere verwerkingskosten bij het restafval verbrand, terwijl het tegen lagere kosten kan worden vergist en gecomposteerd.

Het grootste deel van het GFT dat in het restafval wordt aangeboden bestaat uit etensresten. Etenresten kunnen heel goed vergist worden waardoor biobrandstof ontstaat. Je zou kunnen concluderen dat er een behoefte is bij de inwoners voor meer dienstverlening bij de GFT-inzameling, opdat zij de GFT-container beter gaan gebruiken, ook voor etensresten.

Het voorstel is om de GFT-inzameling te intensiveren dooreen aantal extra inzamelrondes in bijvoorbeeld het voorjaar en het najaar wanneer er meer tuin- en bladafval vrijkomt. Inwoners zullen bij een verhoogde inzameling ook meer geneigd zijn om etensresten aan te bieden in de GFT-container. De extra inzameldagen zullen op de Afvalkalender worden vermeld en via de Afvalwijzer-App kunnen Amstelveners een herinnering ontvangen wanneer de GFT-container (extra) ingezameld wordt op hun adres. Deze App wordt jaarlijks al ruim 25.000 keer geraadpleegd.

De extra inzamelrondes zullen als een pilot ingevoerd worden, waarbij de inzamelresultaten en de reacties van bewoners goed gemonitord worden. De verwachting is dat er op deze manier minder GFT bij het restafval aangeboden zal worden, wat naast een milieuvoordeel ook een financieel voordeel oplevert. Immers, het vergisten en composteren van GFT gebeurt voor een lager tarief dan het verbranden van GFT bij het restafval.

5.4 GFT inzameling bij hoogbouw

Bij de hoogbouw bestaat 34% van het restafval uit GFT. Dit zijn bijna allemaal etensresten. De inzameling van GFT bij de hoogbouw is in 2008 gestopt vanwege de vervuiling; het GFT afval was met name door PMD vervuild. Hierdoor was het nauwelijks mogelijk om het GFT nog gescheiden te laten verwerken. Dit is jammer, want GFT is een waardevolle grondstof. De GFT inzameling bij hoogbouw is in de loop der jaren weer opgepakt in Nederland. Er zijn verschillende succesvolle methoden. De komende vijf jaar wil de gemeente graag benutten om middels diverse pilots de GFT inzameling bij de hoogbouw weer nieuw leven in te blazen. Aandachtspunten zullen de kosten, de kwaliteit van het GFT en met name de ervaringen van bewoners zijn. Er zijn bijvoorbeeld afgesloten systemen, met pasjes, waardoor alleen de gemotiveerde bewoners meedoen. Ook zal de technische uitvoerbaarheid en de beeldkwaliteit van de buitenruimte meespelen.

5.5 Restafval in ondergrondse wijkcontainers

Uit de afvalsorteeranalyse blijkt dat slechts 10% van het aangeboden restafval in volume echt uit restafval bestaat. De overige 90% zijn recyclebare grondstoffen zoals GFT, PMD, textiel en papier. Zolang de dienstverlening op restafval hoog is, het wordt om de week ingezameld, zullen inwoners uit gemak ook waardevolle grondstoffen bij het restafval aanbieden.

Het voorstel is om de inwoners hun overgebleven restafval te laten brengen naar ondergrondse restafvalcontainers. De restafvalcontainer aan huis vervalt dan (dit wordt de PMD container). Zij krijgen een pasje waarmee ze de container kunnen openen. Op deze manier worden bedrijven geweerd en ontstaat een evenwichtige inzamelcapaciteit. Tevens zal dit naar verwachting leiden tot minder vervuiling naast de containers. Er wordt uitgegaan van ca. 100 aansluitingen per container en een maximale loopafstand van 300 meter.

Juist door het verhogen van de service op de waardevolle grondstoffen door de inzameling hiervan aan huis verwachten wij dat inwoners veel minder restafval gaan aanbieden dan dat zij nu gewend zijn. De grote afvalbak in de keuken kan dan gaan fungeren als PMD-bak.

Voor bewoners van het buitengebied blijft de inzameling met de grijze container aan huis intact. Zij krijgen een (vierde) minicontainer voor PMD erbij. Door de dienstverlening op GFT en PMD te verhogen komt er ruimte vrij in de restafvalcontainer van inwoners. Hierdoor wordt het mogelijk de restafvalminicontainer minder vaak te legen. Het verminderen van de frequentie van de restafvalinzameling naar eens per vier weken in het buitengebied stimuleert een beter gebruik van de grondstoffencontainers papier, GFT en PMD. Amstelveen zamelt op deze manier steeds minder afval in en meer grondstoffen.

5.6 Papierafvalpreventie

Afvalpreventie is het hoogste haalbare in het afvalbeleid, zoals geïllustreerd door de 'Ladder van Lansink' in paragraaf 2.2. De gemeente onderzoekt maatregelen om bewoners bewuster te laten kiezen voor reclamefolders.

Inwoners zonder brievenbussticker ontvangen momenteel automatisch reclamepost, waarvan gemiddeld 33 folders per week ongevraagd zijn. Dat staat gelijk aan 34 kilo papier per jaar. Een folder wordt door de helft van de mensen gelezen. Iedere ongelezen folder zorgt voor verspilling van energie voor productie en transport en voor onnodig papierverbruik. De meeste folders zijn ook online te bekijken.⁵

De gratis App om folders online te kunnen bekijken maakt onderdeel uit van het Grondstoffenplan 2017-2021.

⁵ Bron: milieucentraal.nl

In Nederland heeft 1 op de vijf huishoudens een sticker op de brievenbus waarmee ze aangeven dat ze geen ongeadresseerde reclamefolders willen. Het gaat daarbij om nee/ja-stickers én nee/nee-stickers, die allebei aangeven dat je geen reclamefolders wil ontvangen. Jaarlijks worden er in heel het land ongeveer 11 miljard folders langs de deuren bezorgd.⁶

In de gemeente Amsterdam heeft de raad in april 2016 ingestemd met de invoering van de 'ja/ja-sticker' vanaf 2017. Bij het invoeren van een ja/ja-sticker, kiezen inwoners bewust voor het ontvangen van reclamefolders. Dit voorkomt energie- en papierverspilling. Wanneer je géén sticker op de brievenbus plakt, ontvang je géén reclamefolders en wel huis-aan-huisbladen. Politieke folders zijn uitgesloten van de stickers, deze worden bij iedereen bezorgd.

In het Grondstoffenplan worden maatregelen voor papierafvalpreventie verder uitgewerkt, waarbij de focus ligt op de reclamefolders. Er wordt onderzocht of het invoeren van een ja/ja-sticker wenselijk is voor Amstelveen. Er is aandacht voor de communicatie naar inwoners en gesprekken met o.a. het MKB in Amstelveen.

Tabel vergelijking huidige stickers met de nieuwe stickers.

OPT-IN, OPT-OUT?		
	Huidige situatie volgens het opt-outsysteem	Nieuwe situatie volgens het opt-insysteem
Ja/ja Wel folders en huis-aan-huisbladen	Geen sticker	Ja/ja-sticker
Nee/ja Geen folders, wel huis-aan-huisbladen	Nee/ja-sticker	Geen sticker
Nee/nee Geen folders, geen huis-aan-huisbladen	Nee/nee-sticker	Nee/nee-sticker

(Bron: Vakblad Afval nr. 5, augustus 2016).

⁶ Bron: rtlnieuws.nl

6. Financiën

In deze Grondstoffenvisie is het voorstel om een inhaalslag te maken op het gebied van duurzaamheid, zodat voldaan wordt aan de landelijke richtlijnen die er voor de afvalinzameling en -verwerking gedefinieerd zijn.

Om omgekeerd inzamelen op een juiste manier in te voeren is een verkenning gemaakt van alle bestaande wijkcontainers waarbij ook het gebruik hiervan is onderzocht (restafval, papier, glas, textiel, PMD). Een aantal bestaande wijkcontainers kan omgebouwd worden tot restafvalcontainer voor de laagbouw. Er worden naar schatting 100 restafvalcontainers voor laagbouwbewoners bijgeplaatst wanneer omgekeerd inzamelen ingevoerd gaat worden. Indien de raad haar goedkeuring verleent aan de gekozen ontwikkelrichting zal er een definitief locatieplan gemaakt worden waar ook een officiële inspraakprocedure voor bewoners aan gekoppeld is.

Om het inzamelsysteem te verbeteren zijn investeringen nodig voor onder andere:

- Ondergrondse restafvalcontainers met pasjessysteem voor alle bewoners (en een volmeldingssysteem voor de inzameldienst).
- Omvormen ondergrondse restafvalcontainers tot PMD-containers voor hoogbouwbewoners.
- Grijs restafval-minicontainers omvormen tot PMD-afvalcontainers voor laagbouwbewoners.

Bovengenoemde investeringen bedragen ca. 2,3 miljoen euro.

De veranderingen in de inzameling kunnen naar verwachting kostenneutraal doorgevoerd worden. In het Grondstoffenplan zullen de kosten nader uitgewerkt worden. Het inzamelen van restafval om de week bij de laagbouw vervalt en vindt in het nieuwe systeem plaats middels ondergrondse inzameling. De inzamelkosten voor restafval nemen hierdoor af. De inzameling van GFT wordt geïntensiveerd door een aantal extra inzamelrondes in bijv. het voorjaar en het najaar, waardoor hier de inzamelkosten toenemen. De inzameling van PMD middels mini-containers komt in de plaats van de huidige inzameling met zakken. Om omgekeerd inzamelen te laten slagen zal er structureel meer geld moeten worden ingezet voor communicatie richting de inwoners.

Er zijn ook opbrengsten met het nieuwe inzamelsysteem, doordat er meer waardevolle grondstoffen zoals PMD en GFT zullen worden ingezameld. De verwerkingskosten zullen aanzienlijk afnemen en voor sommige stromen geldt een opbrengst. Door het verminderde aanbod van restafval zullen de (hoge) verbrandingskosten (€67/ton) afnemen. Bovendien vermijdt de gemeente de verbrandingsbelasting van €13/ton die de overheid per 1-1-2015 heeft ingevoerd om recycling te bevorderen. Met de afvalstoffenheffing wordt de inzameling en verwerking van het Amstelveense huishoudelijke afval gefinancierd.

7. Conclusie

De gemeente Amstelveen heeft duurzaamheid hoog in het vaandel. Het voorstel is om de duurzaamheidsambitie van de gemeente op afvalgebied naar boven bij te stellen: 75% van al het ingezamelde huishoudelijk afval hergebruiken en te komen tot 100 kilo restafval per inwoner in 2021. Dit betekent een verhoging van het percentage hergebruik van het huishoudelijk restafval van 51% in 2015 naar 75% in 2021. Een betere afvalscheiding tegen zo laag mogelijke kosten met een goede dienstverlening.

Het aanpassen van het afvalinzamelsysteem is hierbij cruciaal. Met het verhogen van de dienstverlening op de waardevolle grondstoffen PMD en GFT en het verlagen van de dienstverlening op restafval wordt het afvalinzamelsysteem 'omgekeerd'. Deze maatregelen zullen naar verwachting leiden tot een verhoging van het afvalscheidingspercentage naar 75%.

De dienstverlening blijft op hoog niveau, doordat de GFT inzameling wordt geïntensiveerd en de PMD-zakken bij de laagbouw worden vervangen door minicontainers. Laagbouwbewoners hebben straks drie minicontainers: voor GFT, Papier en PMD. Restafval kunnen zij brengen naar ondergrondse wijkcontainers, zoals nu bij de nieuwbouwwijken ook al het geval is. Hoogbouwbewoners krijgen de beschikking over een ondergrondse PMD-container. Hierdoor kunnen zij hun volumineuze PMD dagelijks dicht bij huis kwijt. Ook zal de GFT-inzameling bij de hoogbouw nieuw leven ingeblazen worden door verschillende pilots uit te voeren.

Alleen met het invoeren van bovenstaande maatregelen gezamenlijk kan de ambitie van deze Grondstoffenvisie behaald worden. Als volgende stap zal deze visie als basis dienen voor het nieuwe Grondstoffenplan 2017-2021. In het Grondstoffenplan worden de voorgestelde maatregelen verder uitgewerkt in tijd en geld. De (nieuwe) locaties voor de wijkcontainers voor restafval, PMD, papier, glas en textiel worden verfijnd in het Grondstoffenplan. In het Grondstoffenplan wordt veel aandacht besteed aan communicatie om de 'grondstoffenbewustwording' te verhogen. Immers, goed afvalscheidingsgedrag begint bij grondstoffenbewustwording van de inwoners en een goede dienstverlening van de gemeente.

Het recyclen van huishoudelijke grondstoffen levert geld op in vergelijking met het verbranden van deze grondstoffen bij het restafval. De inzamelkosten blijven nagenoeg gelijk in vergelijking met het huidige inzamelsysteem. Wanneer de doelstelling gehaald wordt is de verwachting dat de bewoners beloond kunnen worden voor het goed gescheiden aanbieden van hun grondstoffen met een structureel lagere afvalstoffenheffing.

Bijlagen

Bijlage 1: Amendement verbetering afvalscheiding hoogbouw

GROENLINKS **VVD** **SP** **PvdA**

Raadsvergadering d.d. 13 juli 2016
 Amendement / raadsvoorstel nummer: 1307
 Aanvaard / Verworpen / Ingetrokken

De Griffier

AMENDEMENT
Verbetering Afvalscheiding Hoogbouw

A 2

Onderwerp/titel: Afvalscheiding in hoogbouw
De raad van de gemeente Amstelveen in vergadering bijeen d.d. 13 juli 2016
Ondergetekende(n) stelt/stellen het volgende amendement voor (met betrekking tot beslispunt 9 en paragraaf 3.4.1 van raadsvoorstel 9, Kadenota 2017): <ul style="list-style-type: none"> - Aan het bestedingsvoorstel Incidentele middelen toe te voegen: een pilot "Verbetering Afvalscheiding Hoogbouw" en daarvoor 40.000 euro beschikbaar te stellen.
<p>Toelichting:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Verbetering van afvalscheiding in hoogbouw kan een belangrijke impuls geven aan het duurzaamheidsbeleid van de gemeente en een transitie naar een circulaire economie. - Landelijk draaien er nu veel pilots specifiek op dit gebied en is er veel kennis in ontwikkeling waar de gemeente bij aan kan haken. - De gemeente is dit jaar begonnen met een kleinschalig onderzoek naar knelpunten die bewoners van hoogbouw ervaren om tot afvalscheiding te komen. - De resultaten van dat onderzoek kunnen input vormen om een pilot 'afvalscheiding hoogbouw' op te zetten gericht op de Amstelveense hoogbouw en diversiteit daarbinnen.
<p>Ondertekening en naam:</p> <p>GroenLinks: Axel Boomgaars</p> <p>VVD: Paul Feenstra</p> <p>SP: Joep van Erp</p> <p>PvdA: Esther Veenboer</p>

Stemming
 Voor **VVD** **D66** **GL** **PvdA** **BBA** **CDA** **SP** **OCA** **CU**
 Tegen **VVD** **D66** **GL** **PvdA** **BBA** **CDA** **SP** **OCA** **CU**

De griffier

Bijlage 2: Terugblik Afvalconferentie

Gemeente Aalsmeer

Terugblik Afvalconferentie Amstelveen en Aalsmeer

5 oktober
2015

Op de bijzondere locatie van het duurzame bedrijf Celieplant namen zo'n 40 raadsleden en collegeleden van Amstelveen en Aalsmeer deel aan de Afvalconferentie. Onder het motto 'Afval is grondstof' werden de deelnemers geïnformeerd over landelijke ontwikkelingen en mogelijkheden voor Amstelveen en Aalsmeer om te komen tot meer (afval)hergebruik aan de hand van presentaties van deskundigen in het vakgebied. Er was ook tijd ingeruimd voor verdiepende discussies over de rol van de gemeente om de landelijke doelstelling van meer hergebruik van huishoudelijk afval te bereiken. Hieronder vindt u een impressie van de afvalconferentie.

RONDLEIDING CELIEPLANT

Celieplant brengt planten en bloemen internationaal van verschillende kwekerijen naar de winkels. John Celie (directeur) en Paul van Vree (operations manager) gaven een presentatie en een rondleiding door het bedrijf. Duurzaamheid is verweven door het hele bedrijf: de energievoorziening gebeurt grotendeels door de ruim 2000 zonnepanelen op het dak en er is een eigen watervoorziening door het opslaan van regenwater. Het restafval is teruggebracht tot een minimale hoeveelheid. Afvalscheiding is belangrijk voor het milieu en omdat niet scheiden gewoonweg weggegooid geld is.

OPENINGSWOORD WETHOUDERS VERBURG EN BOT

Na een hartelijk welkom voor de deelnemers en een dankwoord aan John Celie voor zijn gastvrijheid benadrukten wethouders Verburg en Bot dat het heel bijzonder is vertegenwoordigers van twee gemeenten te mogen ontvangen. Amstelveen en Aalsmeer staan voor dezelfde uitdagingen op afvalgebied, maar zullen wel ieder een eigen koers varen.

OP WEG NAAR DE CIRCULAIRE ECONOMIE

Olaf Prinsen, directeur van de NVRD, de grootste landelijke vereniging voor afvalbedrijven en gemeenten, vertelde over het landelijke Van Afval Naar Grondstof overheidsprogramma (VANG) met als doelstelling 75% afvalscheiding en 100 kilo restafval per inwoner per jaar in 2020. Ter illustratie, in Aalsmeer was dit in 2014 194 kilo en in Amstelveen 213 kilo. Zijn boodschap was om eerst een visie op het afvalbeleid te ontwikkelen en dan pas het inzamelsysteem in te richten. Het doel is belangrijker dan het middel.

AFVAL = GRONDSTOF

Amstelveen en Aalsmeer op weg naar nieuw afvalbeleid

WAAR STAAN WE NU?

Folkert Starreveld, milieueconoom bij Cyclus Management, presenteerde de benchmarkresultaten van Amstelveen en Aalsmeer. De prestaties van Nederlandse gemeenten op het gebied van kosten, dienstverlening, milieu en bedrijfsvaardigheden worden met elkaar vergeleken met het doel van elkaar te leren. Amstelveen scoort goed in haar stedelijkheidsklasse, maar moet wel nog stappen maken om de landelijke doelstelling te bereiken. Ook de eigen afvalinzameldienst komt goed naar voren met een hoge arbeidsproductiviteit. Aalsmeer scoort minder goed in de laagste stedelijkheidsklasse. Gemeenten met diftarinzamelsysteem (de vervuiler betaalt) of die omgekeerd inzamelen (meer service op de waardevolle grondstoffen als papier en plastic) hebben ingevoerd scores beter.

OMGEKEERD INZAMELEN IN UTRECHT

Gerhard Schoonvelde sprak over de invoering van een nieuw inzamelsysteem in Utrecht waarbij de nadruk ligt op de inzameling van recyclebare afvalstoffen. Veranderingen roepen altijd weerstand op. Daarom is een intensief communicatietraject belangrijk, bijvoorbeeld met bewonersavonden en nieuwsbrieven. Utrecht is net als Amstelveen een stad met 50% hoogbouw. Utrecht doet mee aan een landelijke pilot om afvalscheiding bij hoogbouw te verbeteren. Op verzoek van bewoners wordt ook GFT bij hoogbouw ingezameld. Dat werkt dan goed omdat bewoners zich op die manier verantwoordelijk voelen.

WELKE UITDAGINGEN LIGGEN ER VOOR AMSTELVEEN EN AALSMEER?

Samuel Stollman (NVRD) daagde de deelnemers uit stelling te nemen in de discussie Afval=Grondstof. Hoe kunnen Aalsmeer en Amstelveen het hergebruik van huishoudelijk afval verbeteren? Bewoners moeten herhaaldelijk actief geïnformeerd worden. Gemeenten kunnen van elkaar leren; vrijwel alle inzamelsystemen zijn elders uitgetest. Dienstverlening blijft belangrijk: het moet makkelijk zijn afval gescheiden aan te bieden. Bepaalde afvalstromen zoals luiers blijven vervelend. Inwoners zouden ook beloond moeten worden voor het goed scheiden van hun afval.

VERVOLG

Masja Philipoom, beleidsadviseur afval, stelde voor dat het college van B&W van Amstelveen komend voorjaar een nieuw Afvalplan aanbiedt aan de raad van Amstelveen. Dit plan borduurt voort op het Afvalplan 2010-2015. Voor Aalsmeer werkt het college allereerst aan een duidelijke visie: waar willen wij heen met ons afvalbeleid? We willen één geheel van het afvalbeleid maken en alle maatregelen op elkaar afstemmen. Aan de hand van de discussie in de raadscommissie die volgt op deze 'Afvalvisie' komt het college in het voorjaar met een uitgewerkt Afvalplan waarin de hoofdlijnen van de visie uitgewerkt worden in concrete acties.

Wethouders Verburg en Bot danken de deelnemers aan de conferentie. Zij volgen alle actuele ontwikkelingen in recycling en nascheiding op de voet. Wethouder Bot geeft aan dat Amstelveen dit jaar nog start met het inzamelen van metaal en drankkartons bij het plastic. Het was goed om te ervaren tijdens de conferentie dat het onderwerp Afval leeft in Aalsmeer en Amstelveen!

Bijlage 3: Afvalsorteeranalyse 2016

Opdrachtgever	Gemeente Amstelveen	Wijktype	Laagbouw	
Projectnr	16AA530	Metingnr	1	
Taakregnr	T03964	Uitvoeringsdatum	28-jun-16	Goedgekeurd

Component	Gewicht (kg)	Percentage	Waardering
Groente-, fruit- en tuinafval	232,6	60,5	veel
Papier en karton	15,1	3,9	weinig
Hygiënisch papier	23,6	6,1	weinig
Drankkartons	4,9	1,3	weinig
Kunststoffen	41,3	10,7	weinig
Glas	9,2	2,4	weinig tot normaal
Metalen	7,1	1,8	weinig
Textiel	3,7	1,0	weinig
Puin en keramiek	0,0	0,0	weinig
Hout	2,8	0,7	weinig
Klein chemisch afval	0,1	<0,1	weinig
Wit- en bruingoed	1,3	0,3	weinig
Overig afval	42,5	11,1	veel
Totaal	384,2	100,0	

Subanalyses	Gewicht (kg)	Percentage
Groente-, fruit- en tuinafval		
- tuinafval	108,0	28,1
- snoeiafval	28,5	7,4
- etensresten	96,1	25,0
Papier en karton		
- karton en papieren verpakkingen	9,8	2,6
- kranten, tijdschriften en drukwerk	5,3	1,4
Kunststoffen		
- kunststof verpakking	20,3	5,3
- overige kunststof	21,0	5,5
Metalen		
- verpakkingen	3,6	0,9
- overige metalen	3,5	0,9

Toelichting:

GFT-afval bevat veel vuilniszakken vol met met snoei en tuinafval

Kca: batterijen

Wit- en bruingoed: afstandsbediening, muis en wekker

Overig afval bevat stofzuigerzakken, zand, zeil, kaarsen en haar

Opdrachtgever	Gemeente Amstelveen	Wijktype	Hoogbouw	
Projectnr	16AA530	Metingnr	1	
Taakregnr	T03975	Uitvoeringsdatum	01-jul-16	Goedgekeurd

Component	Gewicht (kg)	Percentage	Waardering
Groente-, fruit- en tuinafval	131,4	34,2	normaal
Papier en karton	69,7	18,1	veel
Hygiënisch papier	31,6	8,2	normaal
Drankkartons	6,3	1,6	normaal
Kunststoffen	61,4	16,0	normaal
Glas	17,0	4,4	normaal
Metalen	6,5	1,7	weinig
Textiel	13,6	3,5	weinig
Puin en keramiek	1,1	0,3	weinig
Hout	0,4	0,1	weinig
Klein chemisch afval	0,1	<0,1	weinig
Wit- en bruingoed	0,8	0,2	weinig
Overig afval	44,4	11,6	veel
Totaal	384,3	100,0	

Subanalyses	Gewicht (kg)	Percentage
Groente-, fruit- en tuinafval		
- tuinafval	13,4	3,5
- snoeiafval	11,1	2,9
- etensresten	106,9	27,8
Papier en karton		
- karton en papieren verpakkingen	26,6	6,9
- kranten, tijdschriften en drukwerk	43,1	11,2
Kunststoffen		
- kunststof verpakking	40,4	10,5
- overige kunststof	21,0	5,5
Metalen		
- verpakkingen	5,4	1,4
- overige metalen	1,1	0,3

Toelichting:

Kca: batterijen

Wit- en bruingoed: rekenmachine, pc-muis, toetsenbord, adapter

Overig afval bevat kussens, een luchtbed, een douchegordijn, cosmetica en stofzuigerzakken

Bijlage 4: Huishoudelijk afval naar fractie

	in ton	per inwoner in kilo's
totaal restafval	18.203	209
totaal GFT	4.124	47
totaal papier	4.211	48
totaal glas	1.943	22
totaal textiel	265	3
totaal kunststof verpakkingsafval	574	7
totaal grof huishoudelijk afval	1.626	19
totaal WEB	378	4
totaal metalen	519	6
totaal grof tuinafval	741	8
totaal bruikbare goederen	938	11
totaal puin	1.516	17
totaal hout	1.981	23
totaal asbest	13	0
totaal KCA	95	1
totaal grond	332	4
totaal vlakglas	43	0
totaal gips	102	1
totaal harde kunststoffen	140	2
totaal dakleer	13	0
totaal Frituur vet/olie	5	0
totaal auto banden	17	0
totaal EPS (piepschuim)	8	0
totaal Matrassen	52	1
Totaal	37.840	434

Bijlage 5: Evaluatie pilot PMD-inzameling hoogbouw

Verslag PMD pilot Tiengemeten

Team Afvalinzameling

12 september 2016

De gemeente Amstelveen krijgt geregeld vragen van appartement bewoners of hun verpakkingen plastic, blik (metaal) en drankkartons (PMD) inzameling wat makkelijker kan. Daarom heeft het team Afvalinzameling een pilot uitgevoerd om te kijken of een ondergrondse restafvalcontainer kan worden omgebouwd tot een ondergrondse container voor PMD. Ondergronds inzamelen maakt het makkelijker voor bewoners om PMD weg te brengen. Immers, bewoners kunnen het PMD iedere dag in de kwijt in de PMD-container bij hun appartement. En als we als gemeente overtollige ondergrondse restafvalcontainers kunnen hergebruiken voor het verzamelen van PMD hoeft de gemeente geen onnodige kosten te maken en blijft uw afvalstoffenheffing laag.

Bij Tiengemeten in Randwijck is de eerste proef gestart op 4 juli 2016. De locatie is gekozen op verzoek van een bewoner. Voor het team Afvalinzameling was het onder andere belangrijk om te zien of er storingen optraden bij het gebruik van een restafvalcontainer voor PMD. Er zijn geen storingen opgetreden.

Alle appartement bewoners van Tiengemeten hebben na twee maanden een enquête ontvangen om hun ervaringen met het team Afvalinzameling te delen.

De respons op de enquête was ca. 30%. Hieronder volgt de uitkomst van de enquête:

- Van de respondenten was 82% op de hoogte van de proef.
- 73% was er van op de hoogte dat PMD in afgesloten zakken in de ondergrondse container gegooid moet worden.
- 62% is meer PMD gaan scheiden sinds de start van de pilot.
- 75% vond dat er minder afval naast de container was geplaatst.
- Ondergronds inzamelen van PMD kreeg van de bewoners een 8.1
- Ruim 95% van de respondenten ziet graag dat de pilot wordt voortgezet.

De initiatiefneemster van Tiengemeten: "Ik kan echt zeggen dat de gemeente Amstelveen het voor de bewoners én leuker én makkelijker maakt om PMD te scheiden van het restafval."

Afvalbeheer van de gemeente Amstelveen gaat de proef bij Tiengemeten continueren. Daarnaast worden er nog drie tot vier ondergrondse restafvalcontainers in Amstelveen toegewezen voor het ondergronds inzamelen van PMD. Dit om ook meer ervaring op te doen bij andere wijktypen en door nog betere communicatie de hoeveelheid ingezamelde PMD te vergroten en de hoeveelheid restafval te verminderen.